

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2025-01-21

Diarienummer:
KSN-2024-00719
GSN-2025-00112

Handläggare:
Gabriella Canas

Svar på motion om reglering av uthyrningen av elsparkcyklar från Mattias Jansson (SD)

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Mattias Jansson (SD) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2024 att:

- kommunen genomför en övergripande studie av hur många uthyrningsfordon som är rimligt för en stad av Uppsalas storlek
- kommunen ska undersöka olika möjligheter för hur aktörers etableringsmöjligheter ska kunna kombineras med kommunens skyldighet att se till att ordning i trafiken råder.
- kommunen i kontakt med intresserade uthyrningsföretag betonar vikten av att uthyraren, och inte kommunen, har det huvudsakliga ansvaret över att fordonen parkeras rätt och att de inte stör övrig trafik.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Föredragning

Uthyrning av elsparkcyklar har förekommit sedan 2019 i Uppsala. Sedan etableringen har flera företag valt att vara verksamma i staden. Detta har medfört att fordonsflottan ökat. Under de senaste åren har regeringen beslutat om flera nya bestämmelser kring hur elsparkcyklar får användas i trafiken. Bland annat har förbud mot att köra

elsparkcyklar på gångbanor och trottoarer, samt förbud att parkera och återlämna en elsparkcykel på annan plats än i cykelparkeringar eller annan särskild anvisad yta för parkering och återlämning av elsparkcyklar införts.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning är att dessa bestämmelser har haft en positiv effekt på staden och kan se en viss förbättring på parkeringsproblematiken. Uppsala kommun har sedan etableringen arbetat löpande med att skapa särskilda parkeringsytor för elsparkcyklar. I dialog med företagen och med hjälp av kartverktyg har kommunen kunnat bygga elsparkcykelparkeringar på platser där flest parkeringar och återlämningar sker, exempelvis på olika platser runt Uppsala centralstation och på Dragarbrunnsgatan. Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutade den 2 september 2021 §83 om ett antal platser där förbud mot uppställning och parkering gäller och som förs in som villkor i kommunens yttranden i tillståndsärenden som avser användning av offentlig plats. Detta lyftes också fram i svaret på en motion om tydliga ordningsföreskrifter kopplat till elsparkcyklar vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 juni 2022 (§ 184).

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att elsparkcykelföretagen själva kan avgöra hur många fordon de vill ha till uthyrning i staden. Som flest har staden haft strax över 3200 fordon fördelat på fyra företag. Under 2024 kommer det att finnas fyra företag, och ytterligare ett företag har visat intresse att vilja etablera sig under året. Majoriteten av fordonsflottan placeras ut i centrum. I snitt är en resa en kilometer och runt sju minuter lång. Genomsnittsanvändaren är mellan 20 och 35 år gammal.

I dialog med de verksamma uthyrningsföretagen har ett antal platser fått hastighetsbegränsningar med hjälp av geostaket. Till exempel sjukhusområdet och Dragarbrunnsgatan. Syftet med dessa begränsningar är att upprätthålla trafiksäkerheten och framkomligheten på platser där det rör sig många olika trafikantgrupper samtidigt. Detta innebär till exempel att det på Dragarbrunnsgatan enbart är möjligt att färdas på en hyrd elsparkcykel i högst 10 km/h. Ett geostaket är ett kartverktyg som innebär att man i digitala kartor kan rita in områden eller stråk som ska begränsas på något sätt, exempelvis med hastighetsbegränsning eller parkeringsförbud. Företagen kommunicerar detta med användarna genom sina appar och där beskriva för användarna att det finns olika begränsningar i området där användaren befinner sig. Under sista april och Kulturnatten har förvaltningen med hjälp av geostaket kunnat begränsa användningen av elsparkcyklar.

Månatligen har kommunen avstämningar med elsparkcykelföretagen för att diskutera verksamheten. Förvaltningen anser att kommunikationen med företagen är god och att företagen arbetar aktivt och effektivt med att bemöta kommunens önskemål. Polismyndigheten ansvarar för att trafikregler efterföljs, därmed för förvaltningen även en dialog med polisen beträffande elsparkcykelverksamheten. Utöver detta utför polismyndigheten tillstånd om etablering. Tillstånd förnyas årligen och ges under högst ett år.

Med hänvisning till det som ovan beskrivets finns inte behov av förändringar enligt motionens förslag och motionen anses därmed besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 21 januari 2025
- Bilaga, Motion om reglering av uthyrningen av elsparkcyklar från Mattias Jansson (SD)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Motion om reglering av uthyrningen av elsparkcyklar

Elsparkcyklar har blivit närmast en följetång i både Uppsala och ett antal andra svenska städer på senare år. En term som använts är mikromobilitet. Under de senaste åren har trenden varit ökande och fler företag som hyr ut elsparkcyklar har etablerat sig i Uppsala. Ända upp till fem presumtiva aktörer har varit aktuella. Idag finns det tre bolag som tillhandhåller tjänsten.

I och med denna utveckling ser vi även en ökning utav elsparkcyklar i staden där behovet att skapa regler och säkerhet ökar. En del åtgärder har vidtagits, men dessvärre ser man fortfarande att elsparkcyklarna ofta står felparkerade mitt på trottoaren och hindrar framkomligheten, eller ligger slängda huller och buller.

Tittar man på den parallella utvecklingen i andra städer ser man till exempel att man i Stockholm har kommit en bit längre än i Uppsala med att få ordning på de oönskade effekterna av detta nya trafikslags framväxt. År 2021 fanns runt 23 000 elsparkcyklar till uthyrning i Stockholm, vilket skapade en smått kaotisk situation. Idag har staden med olika beslut begränsat antalet till idag drygt 10 000.

Jämförelser är inte alldeles lätta att göra, men ungefärligen överfört till Uppsala tätort så skulle motsvarande täthet hamna någonstans runt 2500 – 3500 elsparkcyklar. Det vore önskvärt om vår kommun kunde skaffa sig motsvarande kontroll över antalet tillgängliga fordon.

Det har gjorts studier som visar att uppåt 90% av de tillgängliga fordonen står outnyttjade en stor del av tiden. Givetvis måste en uthyrare ha fler fordon än exakt den förväntade efterfrågan, på samma sätt som en biluthyrare eller för den delen en taxirörelse behöver ha en något "för stor kostym" för efterfrågetoppar.

Det är också klart att en kommun inte kan agera direkt konkurrensbegränsande. Men samtidigt finns det möjligheter att ha en kontrollerad marknad för dessa fordon. I Stockholm kan ingen enskild uthyrare ha mer än max 1500 cyklar, och det finns andra upplägg som valts på annat håll för att hålla utbudet på en acceptabel nivå utan alltför stora olägenheter för ordningen på gator och torg.

För att nå en balans mellan den möjlighet som uthyrning av elsparkcyklar utgör och den potentiella olägenhet som en för stor mängd kan leda till behöver åtgärder vidtas.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

- Att kommunen ska genomföra en övergripande studie av hur många uthyrningsfordon som är rimligt för en stad av Uppsalas storlek.
- Att kommunen ska undersöka olika möjligheter för hur aktörers etableringsmöjligheter ska kunna kombineras med kommunens skyldighet att se till att ordning i trafiken råder, till exempel genom licenser begränsade i tid och antal fordon, viten i händelse av uppenbara och återkommande problem etc.
- Att kommunen ska i kontakt med intresserade uthyrningsförslag med emfas klargöra att det är uthyraren, och inte kommunen, som har det huvudsakliga ansvaret att se till att fordonen när de parkeras inte stör övrig trafik, varken på gator, gång- och cykelbanor eller trottoarer.

Uppsala den 20 februari 2024

Mattias Jansson
Ledamot, *Sverigedemokraterna*